

HAZAFÉRTŐSÉGEI

NAPLO

Velyben:		vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1:50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4:50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 óraker.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Ranyay Lajos.

Rakovszky.

(*) Arma virumque cano...
fegyvert és férfit énekelek — mondotta a jó öreg Vergi lius, mikor a görögökkel küzdő, alvilágot járó Aeneas megének-léséhez hozzáfogott.

Itt is egy férfiurol és fegyvereiről lesz szó. Még pénteken szinte úgy látszott, hogy ha el nem is merül, de bepiszkolódott Rakovszky István abban az ádáz harcban, melyet a görörökénél nagyobb ravasszággal harcolt, hogy husz- év óta tisztán ragyogó páncélján fölt esset, mikor felturta azt az piszkot, mely feketébb a régi pogányok Tartarusánál.

Szombaton aztán újra a férfit láttuk fényes vértetézésben, ki nem csorbult fegyverzetével. Igazságával harcolt s intakt becsületével védte magát.

Nem is ejtenénk több szót az egész ügyről, hisz az legalább egyelőre — úgy látszik, le van tárgyalva, ha bele nem kapcsolódna igen furcsán, igen ellenszenvesen a — Budapesti Hírlap. Az egész magyar sajtóban — talán a Sándor Pálban a szabadkőműves testvért ünneplő Világ kivételével — nem hangzott el nagyobb káröröm a pénteki képviselőházi harc után, mint a Budapesti Hírlapban.

Igy írt:
A képviselőház mai ülésén történt olyasmí, amit kazánrobbanáshoz lehet hasonlítani. A politikai izgalommal és politikai manőverekkel túlfűtött kazán fölbombant és súlyos sebet ejtet a fűtőjén, a ki zabolátlan temperamentummal és mindenféle raffinált fogással farradhatatlanul hevítette. A élesebb szemű figyelő ámulva áll e komoly időben egyes politikai csoportok ilyetén kedvtelésével szemben. Okait kutatja és gyűlölködő politikát és gyűlölködő politikuskokat lát maga előtt, a kik a Kátók tógájában parádnak, nem mindig kátói erkölcsökkel.

A politikai tűzkarban fűtőnek élén már régóta Rakovszky István áll a parlamenti aréna homlokterén. A legzajosabb napokat ő idézi föl. A legélesebb támadásoknak ő a forrása, megindítója, folytatója és rendezője. Igy volt ez a béke idejében is, kivéve azt a néhány esztendő, amikor Rakovszky István a koalíció idejében a képviselőház alelnöki székében állt. Igy van most is a háborús ülésszakok során és csak a parlament kimagasló szellemi vezéreinek, András-synek és Apponyinak sikerül elérsékelni és lezserelni őt, vagy ellensúlyozni rendbontó, bomlasztó tevékenységét.

Rakovszky a minap tagadta, a mit Sándor Pál állított, hogy rózsahegyí papírgyára benne van a kartelben, amely óriás mértékben emelte a papír árat. Sándor Pál ma rábizonyította, hogy az ő állítása igaz s hogy Rakovszky tagadása nem állott az erkölcsbíró magaslátán. A rózsahegyí gyár száználcvan percentel fokozta a papír árat a háboru folyamán. Sándor Pál azt is rásűltötte Rakovszkyra, hogy az rózsahegyí gyára a kincstártól vásárolja a fát, csakhogy nem közvetlenül, mert ez inkompatibilis, hanem kerülőúton, strómanok útján, amit a Zsivnosztenszka Banka, tehát egy cseh pénzüntézet szállít a magyar néppárti Kátó vállalata számára. Mit ér így minden dörgeedelmes szózat az inkompatibilitás ellen oly férfiu ajakán, aki közvetve egy cseh bank strómanjával maga is legsúlyosabb inkompatibilitásban leledik?

Sándor Pál szemben állva Rakovszkyval, vészjósló hangon figyelmeztette őt, hogy ha nem hagyja abba a sárral való dobálózást, meg fogja fojtani a saját sárában.

Igy végződött a mai napon ez a különös csata, ha nem is éppen halottakkal, de legalább is súlyos sebesültekkel.

Rakovszky szombaton aztán megfelelt ezekre a vadakra és megjegyzésekre határozottan, világosan nyíltan, az egész ország színe előtt.

Azt mondotta:
Mindenekelőtt kijelenti — az egész parlamentet tanubizonyosságú hiva fel — hogy soha vallásfelekezettel nem támadott. Még Sándor Pál rabbiját sem tette nevétségessé, mint az akarta tenni az ő keresztény lelkesével.

Aztán — mivel arról vádolják, hogy ő mindenki beleköt — kijelenti, hogy soha intakt embert nem támadott, de támadta az embereket a visszaélések miatt, a közélet tisztasága érdekében.

Rózsahegyí papírgyára vonatkozólag kijelenti, hogy ő ott személyféle burkolt üzleteket nem kötött, neki a líptomegyei kincstári erdőköl egy szál fája sincs s a Sándor Pál által említett cseh bank útján nem fát, hanem szenet vásárolt. Ez az ő inkompatibilitása.

Gyára nincs kartelben és pedig az ő akarata folytán, de erre nincs is szükség, mert galiciái kereskedők superpremiumot ajánlanak neki, csakhogy papirt kapjanak.

Ez az ő kápszsága.
A Sándor Pál által említett közjegyző-panamára vonatkozólag elmondja, hogy ezelőtt tizenhat évvel, mikor a kormány egy ügyvédet nevezett ki politikai okokból Rózsahegyre közjegyzőnek, ő vál-

lakozott arra, hogy erre nézve ott a katolikusokat megnyugtaltja. Mert az ügyvéd — egyébként igen jómodú és becsületes ember — zsidó volt és a neve Schlesinger. Ez az ő antiszemizmus.

Sok szegény, szerencsétlen és boldogtalan ember ügyében eljárta, a saját érdekében soha. Egy 29 év óta szolgáló tanítónak, ki nyolc fiúnak aje, a katolikus kollegiumi alaplól kijárt 400 korona stipendiumot s büszke rá, hogy a magyar kultura ezen szegény, érdemes munkássával jót tett.

Egy szegény tanítónót megpróbált áthelyeztetni, hogy közelebb legyen beteg édesanyjához, de ez nem sikerült. A tanítónót sohasem látta, vele nem beszélt, neki soha nem írt, levelet tőle soha nem kapott. Ezek az ő kijárasai.

Mogotte egy huszeves inkompatibilitásmentes mult áll. De Sándor Pál állandó függésben áll a vasúti és hajózási föfelügyeletről s ezért inkompatibilis, úgy hogy neki itt a képviselőházban nincs helye, hanem fenn, a kartazon. Becsületére állik, ha ilyen ellenfél turhál az ő becsületében.

Szóval ezek voltak az a sár, melybe Sándor Pál Rakovszkyt belefojtani ígérte.

Mindössze egyetlen pontja van az egész vitának, mely még némi megvilágításra szorul, mit sajnos, a képviselőházban senki, maga Rakovszky sem méltatott kellő figyelemre. Ez a papírgyártmányok árának óriási emelkedése Sándor Pál misztifikációval élt akkor, midőn a papírarák 180-os emelkedésével a cukor 25-os emelkedését állította szembe.

A dolog úgy áll, hogy a cukrot tisztán hazai anyagból gyártják, míg a papíranyag előállításához a fa után legszükségesebb ken Sziciliából, vagy pedig Délamerikából Genuán át került hozzánk. Ez az egy tény mindent megmagyaráz. Nem is szólva arról, hogy a fa, melynek ára 9 korona volt, ma 25 korona.

Egy szakember írja egy szak-lapban:

A ként kénkovanddal lehet némileg pótolni; volt néhány élel-mes gyár monarchiánkban, mely semminemű áldozatától vissza nem riadva, rövidke pár hét alatt abban a helyzetben volt, hogy a kénnel való gyártásra berendezett üzemét teljesen át tudta alakítani kénkovanddal való üzemre. De mi történt ez év második felében? A hadvezetőség kényszerítve volt az összes kénkovandot is requirálni.

E sorokat december hó második felében írom. Ma már Magyarország legnagyobb cellulose gyárai, melyek nemcsak a magyar papírgyárak, hanem az osztrák papírgyáraknak is nagy részét celluloseval látták el, üzemüket teljesen beszüntették, vagy pedig csak időnként, nagy nehézségekkel és nagy küzdelmek és áldozatok árán itt-ott tudják újra megkezdeni a kénkovandhiány, széhiány, fahiány, munkáshiány és a nem kevésbé fontos szállítási eszközök hiánya következtében. Vannak cellulosegyárak, amelyek 3—4 hónapig, minden vasúti összeköttetéstől el voltak zárva s így csak elenyésző kis mennyiséget állítanak elő, de ennek az ára fehéritetlen állapotban is közel-dik a 36—40 koronához. És ha így tart továbbra is, fehéritett cellulose szinte nem is lesz kapható, vagy ami majd kapható lesz is, ára nemsokára a 60 koronát éri el 100 kg.-ként. Ugy e lapban, mint a többi szakklapokban már annyi ilyen példát és árakat állítottak be a gyantról stb. stb., hogy felesleges ezeket újra felsorolni, hanem a megértés kedvéért bárkinek szivesen bemutatom gyári kalkülációnkat, akár hazai, akár osztrák gyárainkban, hogy olyan papirosok, amelyeknek előállításának 24—25 koronába került, a jelenlegi előállítás-mellett 50—60 koronába kerülnek. Kimutathatom, hogy a famentes papirosoknál, amelyeket azelőtt minden áron fűnek-fának kinálgattunk, ma a 90 koronás waggon-vétel eladási áránál még csak semminemű haszonról sem álmodhatunk. A papiruszora kifejezést nagyon könnyen világágá röppentetik azok, akik papírost nem oly áran kapnak, mint ahogy-ők szeretnék. Mi gyárosok pedig a szállítóknak, akiktől fát, ként, olajat, gyaatát és szenet vásárolunk, nem csak hogy nem mondjuk, hogy uszórások, hanem örülünk és szép szavakkal meg is köszönjük — árat nem is kérdezzük — ha árut kapunk. Ez a gyárosok mai szituációja. Igazán szeretném én azt, a gyárost látni, aki ilyen időben, ilyen ugynevezett uszoraárakat kap gyártmányaiért, —miért nem szállít hát, amikor milliókat kereshetne a szállítókon!

Befejezőskül csak ennnyit: Hát Tisza-István uradalma a régi, a békeidei árakon adja el marhát, sertésait, buzdját?
S most ezek után visszatérhetünk a témához.
Rakovszky szombati beszédo után Sándor Pál, a Schlesinger, ki a jelszöhoz híven, ha csak lehet, nom hagyja magát, ösz.

szezsngorodott, hebegett, elhallgatott és — leült.

Vele rendben vagyunk.

De a Budapesti Hírlaptól szeretném megkérdezni: ilyen párvialadról, még mielőtt befejeződött volna, az egyik fél meghallgatása előtt szabad olyan hangon beszélni, mint azt a B. H. tette? Szabad le néppárti katózni, félig-meddig elparentálni egy becsületes keresztény politikai vezért csak azért, mert annak a személye és parlamenti támadásai kellemetlenek *Tisza István grófnak és Lukács László minipulációból született munkapártnak?* Szabad örülnie egy notárius szabadjómives látszólagos sikere felett annak a lapnak, amely becsületes keresztény és magyar elveket vall? Melynek konzorciumában Rákosi Jenő, Zichy János gróf, Nagy Emil és ezekhez hasonló jóhangzású nevek viselői vannak? Melyet tudomásunk szerint erősen katolikus pénzek is támogatnak? Melynek

Dunántúlija nemrégben oly becsületes, szép és diadalmas harcot harcolt végig a magyar irodalom beszennyezőivel?

Nem, kérjük tisztelettel, így nem lehet ezt csinálni! Egy szájból nem lehet egyszerre hideget is, meg meleget is fújni, nem lehet a keresztény Magyarország jövőjéért lelkesedni és egy szabadjómives bankár keresztény politikuskok becsületét tépázni akaró handa-bandáihoz tapsolni. Egyik kézzel tépni a gyomot s a másikkal melegházat építeni a gaz s dudva fölé.

A Budapesti Hírlap nagy bünt követett el az ö négy év előtti pálfordulásával a keresztény magyarság és a saját érdekei ellen. Ugy látszik ennek a pálfordulásnak az okai és következményei még mindig megvannak. S ez nagy, nagyon nagy baj. Mert így újra meg rendült a keresztény magyarság bizalma, mely az utóbbi időben ismét ő felé a tisztes multu lap felé fordult, s elfelejteni készült a négy év előtt történeteket. S akkor kár-bavész az a jószándéku erkölcsi és anyagi támogatás, melyet a Budapesti Hírlap élvez. Nem is szólva arról, hogy az ilyen munka, az ilyen viselkedés pár év alatt újra visszadob bennünket abba a liberális pocsolóba, melyben ez a keresztény ország pár évtized előtt fuldoklott s amelyből úgy látszott, mintha lassan-lassan sikerülne kivergődnie.

Igy nem lehet nagy magyar

keresztény imperiumot csinálni. Mert — hogy is mondja Prohászka püspök: *a világ sarka az ember, az ember sarka az erkölcs.*

U. i. Ha pedig a B. H. nekünk nem hinné el, hogy helytelenül, csunyan és a keresztény magyar érdekek ellen viselkedik mindannyiszor, valahányszor a keresztény néppárt becsületes tagjait úgy támadja, mint szombaton tette, nézze meg, hogyan bánt ugyanekkor a szabadjómives *Világ a szabad közműves* Sándor Pállal, meg a zsidófelekezeti *Egyenlőség* a zsidó Sándor Pállal. Pedig — hiszen ma már tudjuk, hogy nem is ennek, hanem Rakovszkynak volt igaza.

Ne is álmódjunk mi addig *nemzeti nagyságról*, amíg egymást — igazságtalanul is — úgy marjuk, mint azt a Budapesti Hírlap teszi. Amíg kedvesebb nekünk a kormányt közelebről érdeklő bankokat védő zsidó szabadjómives Sándor, mint az őket támadó keresztény magyar Rakovszky.

A Vöröskereszt az olasz fronti katonáinkért.

Az olasz fronton levő katonáink megajándékozására kibocsájtott felhívásnak egyszerűen meglepő az eredménye. Nemcsak egyesek sietnek felajánlani adományaikat, hanem a különféle intézmények is a legnagyobb örömmel járulnak hozzá.

A Vöröskereszt hétfőn tartott választmányi ülést, amelyen 1000 koronát szavazott meg erre a célra. A választmány egyuttal elhatározta, hogy a katonák röntgenezésére 500 koronát ajánl fel a Szent György kórháznak.

Az értekezlet, amely gróf Széchenyi Viktorné elnöknő vezetése alatt folyt le, egyéb folyó ügyek elintézésével ért véget.

Magánosok adományai.

Ezen helyen említjük meg, hogy az olasz fronton levő katonák megajándékozására a mai napon a következők adományai folytak be a polgármesteri hivatalhoz: Dr. Szabady József 100 K, Deák Dávid 10 K, Weisz Adolf 5 K, Hein Márton 10 K, K. B. 5 K, özv. G. Imréné 5 K, Knazoviczky Béla 100 korona.

Szüntessük meg a front mögötti vérzést.

A tulzsfolt szegénylakások.

Dr. Prohászka Ottokár meggyéppüspök a kezdeményezője a front mögötti vérzés megszüntetésének, amely nagy nemzeti munkába egymásután állnak be a különböző faktorok. Így Fejérmegye Szücs Jenő alispán vezetésével a gyermekhalandóság csökkentésére iparkodik megtenni a megtehetőket. A gyermekhalandóságnak kell tehát kikutatni az összes okait és ezen okok megszüntetése, eltávolítása a célravezető eszközök, mikor a front mögötti vérzés csökkentésére törek-szünk.

Nem vagyunk túlzottak, ha az okok között első helyen látjuk a tulzsfolt szegénylakásokat. Leírjuk, hogy milyenek? Felesleges, közismertek, mindentit bőven van belőlük, de különösen nálunk. Szűk, földes, nedves, dohos, miazmás, fullasztó atmoszférájú kis lyuk, amit úgy hívnak, hogy szoba, hat-hét gyermekkel és a szülőkkel. Ugy-e valami ilyesmi a a nyomortanya? Ha csak fele a gyermekek száma, már akkor is az.

Tessék már most ilyen lakásban egészséges szervezet fejlődésről beszélni. Az ezer betegség csirájának még akkor is ki kell kezdenie a fejtelten tesztéseket, ha nem akarná. Pláne, ha már egyikbe b-le-esik. Csak csoda menthetné meg a többit.

Ezen kell tehát sürgősen segíteni, ha életüket akarunk menteni a megfogytakozott háznak. Ebben természetesen nem gondolhatunk a társadalmi segítségére, itt állami intézkedés az orvosság, az életmentő, amelynek nem szabad visszartenni az anyagi eszközök nagyságától. Erre kell pénznek lenni, akár csak mint a puská meg az ágyugolyóra és egyéb hadiszere.

Ezek a zsufolt lakások az állandó, hangos követelői a kórházaknak, hogy a betegség csirái elhatalmalkodni ne tudjanak. Ezek követelik a kötelező temetői ravatalozást, hogy halál esetén ne kelljen az élőknek a halott mellett fekdünie, hogy különösen a járványban elhalt gyermek teteme ne legyen fertőzője a többinek, az esetleg még egészségeseknek.

Ezek a zsufolt lakások, miután máról holnapra megszüntetni őket nem lehet, követelnek újrendszert közegészségügyi ellenőrzést, hogy rend, tisztaság, tiszta levegő stb. legyen a nyomortanyán, hogy ezek is gátul szolgáljanak a front mögötti vérzésnek.

Mikor tehát komoly munkát akarunk kezdeni a néphullás megállítására, szükséges, hogy a figyelmet erre is rátereljük.

Egy hős ezredorvos temetése.

Kolomea 1916, febr. 8.

Megirtuk, hogy dr. Juhász János ezredorvos, aki a székesfehérvári Szent György kórháznak volt évekket ezelőtti orvosa, a harctéren kapott betegsége következtében elhunyt. Kolomeai tudósítónk, Nendtvich Vilma, a Magyar Vör. Ker. harctéri különítményének főnöknője, a következőkben írja le a hős ezredorvos becsületét:

A legutóbbi nagy offenzíva alatt, jöttek a sebesült, s betegszállítói vonatok, hol ő a front mögötti exponált galiciai betegnyugvó állomás parancsnoka volt, ki nem ismert pihenést, fáradságot; talán tíznapon keresztül egyfolytában éjjel nappal dolgozott, szortírozta a sebesülteket, osztotta kórházakba, transzportokat állított össze, míg egyszer őt is leverte lábáról a gyilkos kór s ágyának dől.

Itt a messze idegenben távol a szerető hitves és édes gyermekeitől. De azért magyar testvérek ápolták, magyar doktorok gyógyították, féltve, ön-feláldozóan, de mindhiába, a halál győzedelmeskedett felette!

Megilletődve állották a koporsóját körül, — mindenki — kit a kór ágyhoz nem köt, mindenki megjelent, hogy el-sírják az elválás fájó könynyeit.

F. hó 7-én 3 óraker Kemény Ede superior fényes papi segédlettel a koporsót beszentelte, majd Safranek budapesti egy. m. tanár koporsójához lépett, s meghatott hangon bucsuzott el a kiváló kötelesség tudó kartárstól, az emberbaráttól, ki életével áldozott a hazának, mert hivatása teljesítése közben, érte utól a végzete.

Szem nem maradt szárazon, még a rideg katonák is könynyet morzsoltak szét szemekben. A tábori posta énekkara „Miért oly borús...” dalt énekelte s ezzel bucsuzott el a kedves vig jóbarát koporsójától.

Hat katoná vállára vette a koporsóját, s megindult a menet, az egészségügyi katonák sorfala között, követte a hadseregszerep parancsnok, a vezérkar, orvosok, ápolónők, tisztelők beláthatatlan tömegétől vasuti kocsiig, hol bevagonirozták, hogy utolsó útjára vigyék az édes haza földjébe.

SOVEGJARTO vaszmaruhaza. Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különböző vasznak, törölközők, abrosz, lepadók és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszivattyók.

OLCSÓ
színes árak.

Akik nem férnek a bőrükbe.

A háboru első hónapjaiban Szász Zoltán próbálta megpiskálni a papság azon előjogát, hogy fegyverrel kezében nem vesz részt a háboru vérontásában. Sok oldalról érkezett válasz után a Pesti Hírlap notórius házi-kereszténye elhalgatott.

Ujabbán a *Világ* hasábjain pi-hés szárnnyait próbálgot apró galilei-fiókák emlegetik szivesen és sokszor a papságot és *kizárólag a katolikus magyar papságot* — mint „a mely kivonja magát a kötelező katonaszkodás alól és huszonötzed-magával az asszonyok kiváltságát élvezzi azoknak terhei és sanyaruságai nélkül.”

Ugy látszik, odaát jól megtanulták a jelszót, hogy „csak rágalmazni, vakmerően rágalmazni, mert mindig ragad valami!” Hát mi meg tesszük róla, hogy ne ragadjon. Azért konstátjuk: Először: hogy a papság sokat hánytorgatott előjogát igen komoly és tiszteletreméltó okokból! minden tisztességes állam őri és respektálja. A most harcoló nemzetek hadseregeiben nem ontja az ellenség véret sem az Osztrák-Magyar Monarkia, sem Németország, sem Belgium, sem Oroszország, sem Bulgária, sem Törökország, sem Szerbia, sem Montenegró, sem Anglia papsága. Csak a szabadkőmivesektől bemaszlagolt Franciaországé és részben a forradalmi ágyból született Unita Itáliáé a kétes dicsőség, hogy papságának fegyvert nyom a kezébe az öldökiesre. A mi szabadkőmiveseink ezen az egy téren félretesszük az ellenség gyűlöletét s csodálattal adoznak az említett két országnak.

Másodszor: Magyarországon s egyebütt is — minden vallás papsága fel van mentve a katonaszkodás alól. Tehát nemcsak a katolikus pap, de a református tiszteletes is, meg a zsidó rabbi is. Sőt a zsidó metszők is, míg például a katolikus kántorok ott véreznek a lövészárkokban. Jellemző a szabadkőmivesek erkölcsére, hogy mikor erről a kétdésről szót ejtenek, ezt mindig azzal a beállítással teszik, mintha a nemharcolás privilégiumát csak a katolikus papság élvezne.

Harmadszor: A katolikus papság testileg erre alkalmas és koránál fogva fel nem mentett része benne van a hadsereg kötelekében s mint ilyen együtt küzd, szenved, nélkülöz, betegszik meg, esik el, kap kitüntéseket a lövészárkok hőseivel, részben pedig betegy, vagy sebesült testvéreit ápolja, vigasztalja, bátorítja a kórházakban. A többi itthon végzi a maga dolgát, azt, amit nem lehet kis kócos újságírókra bízni, mert sem lelkük, sem eszük nincs hozzá.

Negyedszer: a háboru természete hozza magával, hogy bizonyos foglalkozási ágak emberei — a papságon kívül is — fel vannak mentve — részben, vagy egészen — a harcolás kötelezettsége alól. Ilyenek például a közigazgatásban szükséges tisztviselők, a jegyzők, orvosok, állatorvosok, póstások, távírdászok, gyógyszerészek, mérnökök, tanárok, tanítók, vasutasok, vegyészek, gyárimunkások és

a különböző iparosok ezrei. Ezekre a hazának és a hadvezetésnek itthon, a front mögött van szükségük.

Ötödösör: Ezeket kívül még fel vannak mentve mások is. Sok-sok hadseregszállító, gabonarekiviráló, bankíu, színész és — nem bánjuk, ha antiszemitizmusról valóldolnak is megint bennünket — sok-sok író és újságíró. Ezek is „élvezik sok-sok ezredmagukkal az asszonyok kiváltságát azoknak terhei és sanyaruságai nélkül.” Ok még ma, a világháboru tizenkilekedik hónapjában is nyugodtan írják itthon a Lyon Leakat, a Grün Liliket, a Kávéházi Konradokat. S Szász Zoltán, meg a Pili-si Lajos, meg Szentes Béla és sok ezer meg ezer társa sem a lövészárkokból maszlagolják az újságolvasó közönséget s harapadlók a cipője sarkát annak a katolikus papságnak, amely már akkor véret ontotta a mohi pusztán, meg a mohácsi síkon a házáért, mikor a mi kis galilei-fiókánk ösapái még valahol Mezo-potámia tájékán kóboroltak.

Hatodösör: Szokásuk szerint hazudnak a kicsinyek, mikor *huszonötözer* papról beszélnek. A magyar katolikus papok száma nem haladja meg a hétézret. Igy van! *Krx.*

Ünnep lesz az olasz fronton.

Kedves tünneppnappá varázsolódik át olasz fronti 17 es harcoss testvéreinknek a hideg, fagyos, havas, szenvedésteli, puszkafüstös, ágyutól hangos hét-köznap, amikor a főispánt, a város polgármesterét és a vármegye alispánját fogadják vendégül. Meleg lesz a lelkük, jókedvű a szívük, elsimulnak a szenvedések barázdái, mert a három előke-lő vendégük a mi szeretetünk, aggódásunkat, imádságunkat viszik ajándékkul, amelyek a legkedvesebb ajándékok küzdő testvéreinknek.

Az itthonmaradt Székesfehérvár és Fejérvármegye megy le a küzdés színterére három vezető emberünk, a főképviselethej, hogy megnézzék azt a helyet, ahol a páratlan dicsőség pálmáerdeje nő hőseink részére, amelyet annyit véreünk áztatott már, avatott szenté előtünk, tett gyászját, fekete keszket, a feleségek fejére. Aztért mennek, hogy lássák a mi férjeinket, gyermekeinket, testvéreinket a legszentebb köteletség teljesítésében, a haza szent ügyének védelmében, a világtörténelem legbecstelenebb áru-lásának méltó megboszulásában.

A mi katonáink a világközdelem legnehezebb frontján páratlan hősiességgel végzik a nagy munkát. Hadvezérük, a mi vármegyénk főhercege, József főherceg nem győzi dicsőíni ezeket az oroszlánokat s az ő kívánsága, hogy a város és a vármegye vezetői lemenjenek, lássák, csodálják a mi fiainkat, akiknek párjukat messze földön nem találni.

Gróf Széchenyi Viktor főispán, dr. Saára Gyula polgármester, és Szűcs Jenő alispán vasárnap indulnak el az olasz frontra s természetesen egy kis aján-

dékot is visznek magukkal. Magyar ember nem megy fires kézzel. Az ajándékból minden katonának kerülni kell, így az nem igen lehet más, mint egy kis füstölőni való és pogácsa.

A pogácsa ajándékozást gróf Széchenyi Viktorné vetette fel, s ténst 3000 pogácsa gyűlt egybe. Pogácsából természetesen valamennyi katonának kell jutni s így 25.000 darab pogácsára van szükség.

Hogy ezt a megajándékozást megtehessük, a közönség jószívű adakozására van szükség. Járuljon hozzá mindenki ezen költéshez, adományát vigye be péntek estig a polgármesteri hivatalba. Az adomány pénz, cigaretta, vagy szivar és pogácsa legyen. Katonáink élnek-halnak az olvasnivalóért, ezt is fognak venni s magukkal viszik. A megfelelő olvasnivalót gróf Széchenyi Viktor főispán szerzi be Budapesten.

Fehérvári és fejérmegyei asszonyok! Süssetek pogácsát a mi katonáinknak. Ezen hét jelszava: *pogácsát sütni* legyen.

A Hadsegélyző az olasz fronton levő katonáért.

A Hadsegélyző Bizottság szombatn este gyűlést tartott, amelyen a tagokon kívül gróf Széchenyi Viktor főispán és dr. Saára Gyula polgármester is megjelentek. A gyűlés elhatározta, hogy az olasz fronton levő katonáink megajándékozásához 500 koronával hozzájárul. A hadbavonult katonák gyermekeiknek cipőjére 1000 korona nt szavazott meg. A gyűlésen az elnöki jelentés beszámolt a folyó évi működéseiről, amelyet tudomásul vettek.

Részletes megtárgyalás alá esett a rokkantkatonák segélyezése. A Hadsegélyző ugyis eddig a város összes rokkantjait állandó havi 30-40 korona segélyben részesítette. Mivel a rokkantak száma rohamosan nő, az alap nem elégséges ilyen nagy havi segélyre, amely az állami rokkantdíjnak a kétszerese, a gyűlés elhatározta, hogy a havi segélyeket csökkenteni fogja, s minden egyes rokkant segélyezését a polgármesteri hivatal útján rendőri ellenőrzéssel fogja végezni, hogy első sorban azok a rokkantak jussanak a társadalom adományából a privát segítséghez, akik anyagi viszonyaik miatt arra a legméltóbban, akik tényleg munkaképtelenné váltak. Dr. Saára Gyula polgármester meleg köszönetet mondott azért a nagyarányu segítségért, amelyekkel a Hadsegélyző a hadbavonultak itthonmaradottait és a rokkantakat részesíti.

— Veszett eb garázdalkodása. Bakonyárskány községhez tartozó István-majorban egy kutya megmarta Vég Lajos János kutyáit, azután a majorbeliek által elűzete Bakonyárskány községbe iramodott, ahol Ruppert István 5-éves Ágnes nevű énykáját harapta szájon. A megmarta kisleányt Budapestre vitték a Pasteur-féle intézetbe. Bakonyárskány községben és István-majorban pedig 40 napi ebzárlatot rendelt el a hatóság.

HIREK.

A VILÁGHÁBORU.

Az entente végzete a tengeren is kezd beteljesedni. Néhány napon belül két francia csatahajó pusztult el, elsüllyedt az angol Arabis és miként utólag biztos megálapítást nyert, ugyanazon a helyen, röviddel utána, egy másodikk angol hajót is a tenger fenekére küldött ugyanaz a német torpedónaszád.

A bolgár király Bécsbe érkezett meg, hogy királyunknál rövid látogatást tegyen. A főhadiszállásról érkezett oda.

Görz bombázása. Az olaszoknak a Rombon-területen töltik elragadott állás ellen intézett éjjeli támadását visszavertük. Helyenként az ellenség élénk tűzserégi tevékenységet fejtett ki. Miként nem naponta, Görznek is jutott néhány gránát.

— **Katonai kiténtetés.** A Lovcen hegynek nehéz körülmények között történt megostromlásánál teljesített fényes haditettek elismerésül a király *Teréz* Lajos dr. 1131. népfelkelő zászlóaljbeli népfelkelő főhadnagynak a hadidisztményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta. A kiténtetett hős főhadnagya a mi büszkeségünk. Fehérvári ember, Maron István főreáliskolai tanár sógora. A háboru kezdete óta küzd a harctéren. Békében az ógyallai observatorion első asszisztense a fiatal tudós, ki pár év előtt nálunk a Szent-István teremben tartott nagyrétkü előadást a Halley-tűtőkről.

A börzekirály

Dráma 3 felvonásban.

GÁL GYULÁVAL a címszerepben.

Bemutatja s:

Apolló-színház

február hó 17 és 18 án

csütörtökön és pénteken.

Hétfőn és kedden,

febr. hó 14 és 15-án:

Dr. FAUST.

Detektívdráma 3 felvonásban.

Főszereplő: Erich Kasser Tietz.

Remek kiegészítő műsor.

Elaőadások 6 és 9 órakor.

Katonai előléptetés. Győri János 69. gyalogezredbeli hadnagyot főhadnaggyá neveztek ki.

Katonai kintüntetések. Graf Castelmann Alfonz nyugalmazott ezredes, az 117. népfelkelő hadtápszázalósnak hadiheraldikai következtében elhunyt parancsnoka, hadiékítményes 8. osztályu vaskoronarendet, Mádary Antal százados, az 117. népfelkelő hadtápszázalósnak hadiheraldikai parancsnoka hadiízütményes 8. osztályu katonai érdemkeresztet, Brasch Mór népfelkelő hadnagya, az 117. népfelkelő zászlóaljnál, Matyosóczi Matyosovszky László 17. honvédegyalozredébéli százados, Baranyi József 17. népfelkelő hadnagya, dr. Horváth Ferenc 17. népfelkelő-azredorvos, dr. Fischer Albert 17. népfelkelő főorvos, Karányi Elemér 17. népfelkelő főhadnagya, Pethő József 17. honvédegyalozredébéli tartalékos hadnagya legfelső dicsőség elismerést kapták.

Heltay főszolgabíró üdvözlése. A székesfehérvári járásba megválasztott új főszolgabíró, Heltay Jenőt hétfőn délelőtt üdvözölte a kerület szolgabírói, jegyzői és orvosai kara. Meszlényi Béla tb. főszolgabíró meleg hangu barátságban üdvözölte a hivatal nevében az új főnököt, a jegyzőt kar nevében pedig Ferenci István jegyzőt mondott nagyhatásu beszédet. Heltay főszolgabíró meghatározott fogadja az ószták megnyilatkozást, s az egész kerületet legnagyobb jóindulatáról biztositotta.

Dr. Prohászka Ottókar hadiárhaváza. Zeáméből újabb adomány érkezett, mint a gyűjtés folytatásának eredménye. Radnóci Imre plebános 150 koronaát küldött. A gyűjtés még nincs befejezve.

A finácok munkában. A belügyminiszertől tegnap megérkezett az elrejtett gabonakészletek felkutatásának megkezdésére vonatkozó rendelet. Eszerint a gazdáknak, ha még eddig nem jelentették volna be fölételes gabonájukat, ugy még most is elkerülhetik a büntetést, ha a gabonát egyenesen beszoigálatják. A most beszoigálatandó gabonáért már a maximális árnál 4 koronával kevesebbet kapnak. Azoknál a gazdáknál, akiknél némi fölétes van, — ez azonban oly jelentéktelen, hogy rosszakarata nem látszik fennforogni — az eljárást nem kell megindítani. A gabona felkutatását a finácok fogják végezni az idén is. Az eredményt produkáló finácok jutalma a gabona értékének egyötöde lesz.

A város központi választmányának ülése. Az 1917. évre szóló képviselő választók névjegyzékének felübirálására a központi választmány hétfőn délelőtt tartott ülésén két bizottságot választott meg, amelyek közül az egyik a belváros, palotaváros és felsőváros 1. és 2. dík kerületének választóit fogja felübirálni, a másik pedig a viziváros és tövárosát. A első bizottságba Nagy Ignácot, dr. Krausz Zsigmondot, Keresties Zsigmondot és Lits Ferencet választották meg. A másodikba pedig: dr. Steiner Jákót, Péntes Imrét, és Dörömbözi Józsefet. Mindkét bizottságnak jegyzői dr. Farkas Sándor t. b. főjegyző és dr. Csikári Emil aljegyző lesznek.

Gyászroval. Részvétel értesülünk, hogy Seiler Gyula a 69 ik gyalogezred nyugalmazott kapitánya, folyó hó 13-án. Gáz-utcai lakásán kétoldali tüdőgyulladásban elhunyt. Gyógykezelő orvosai Palánszky Miklós és Bierbauer Viktor tisztifőorvos minden tőlük telhetőt megteszték, hogy a nagy betegét megmentseék. Már ezezen jól is érezte magát, de az utolsó napokban váratlanul tüdővízenyő lépett fel nála, amely aztán végzetesé vált. A megboldogult ezeltől husz-huszontöt esztendővel közkevelvelt alakja volt Szekesfehérvár társadalmának, Katonái, a 69-es bakák rajongásig szerettek, amit eléggé igazol az is, hogy abban az időben katonái több ropogós bakanótát komponáltak a jó Seiler kapitányról. A temetési szertartás kedden délelőt lesz, mely után szülőföldjére Bécs-ujhelyre fogják szállítani. — Pálkita Mihály városi rendőr felesége, született Vég Rozália f. hó 13-án 46 éves korában szerve szivbajban elhalálozott. Temetése kedden d. u. fél 3 órakor lesz a Szömörce utcai gyászházban.

Tűz Mórán. A hó 11-én tűz pusztított Mórán. A tűz Flasker Ferenc udvarán támadt. Kigyuladt a pajta és a lángok csakhamar átfcsaptak a vele összeépített istálló tetőzetére. Nagy volt a veszedelem, mert az égő istállóhoz közel több szalmateles épület állott. De a tűzrekesztisztelek vezénylete mellett másfél órai küzdelem után lokalizálták a tüzet. Csak a pajta és az istálló égett le, meg három kocsi takarmány lett a tűz martaléka. A tűz keletkezésének okát nem lehetett megállapítani. Flasker kára 1000 korona, mely összeg biztosítási révén részben megtérült.

A hadikórházak felülvizsgálása. Bogáth István altábornagy szombaton felülvizsgálta a hadikórházakat Szekesfehérváron, s mindennél teljes elismerését nyilvánította. Különösen nagy elismerést fejezte ki a barakknagyr hadikórházban, ahol dr. Polgár István főorvos igen sok betegét gyógyított s a legnagyobb gondozásban részesítette őket. A nagy munkáért az altábornagy egy szép beszéd kíséretében fejezte ki teljes elismerését a főorvosnak. Külön dicséretben részesült még a Vöröskereszt mentélpai kórháza, s a látogatás befejeztével melegen üdvözölte dr. Hubka főőrsorost, a hadikórházak parancsnokát a pártalan vezetésért, Kraus Tivadar századosot pedig az anyagi ügyek kiváló és pontos ellátásáért.

Szolga kerestetik. A helybeli Szt. Imre temetkezési társulat szolgájának hadbavonulása következtében alkalmas szolgát keres. Tudakozódní lehet a társulat elnökénél, Kisteleki István belvárosi plebánosnál.

Nóvmagyarostás. Rosenfeld Pál debreceni születésű székesfehérvári lakos vezetéknévét "Róbert"-re magyarosította meg.

Közösnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó férjem illetve édes anyánk Bemics Gábor temetésén megjelentek, a ravatalra koszort helyeztek, vagy bármi módon mély fájdalomokat enyhíteni szivesek voltak, ezuton fogadják hálás köszönetünket. A gyászoló család.

A szegény gyermekeknek. Hellensteiner Imréné 10 koronát küldött a szegény gyermekek részére. Az adományból egy beteges öreg néni kis unokáit segítettük meg.

Utcai támadás. Egy kis testlékeles történt vasárnap este a Széchenyi-utcaban a volt Keszezygár előtt. Szatakos József déli vastui kazánkovácsot egy kétona megvagdalta, s 10-12 nap alatt gyógyuló sérüléseket ejtett rajta. A katonai hatóság, miként az állomásparancsnokság a Fejermegyei Naplót informálta, a legszigorúbb vizsgálatot indította az ügyben.

Megint lopták. Helyesebben ugy kellene írniunk, hogy mindennap loptak. Sokat loptak, különösen élelmiszert loptak, illetve most már az életszertéseket is elhajrják. Vasárnap Bernát Ferenc r. chegyi istállójából 2 sertést hajtottak el. A lovainak már a nyomában vannak. Simon Jánosné Szénatéri lakostól pedig 500 kor. értékű füstölt húst loptak el. Pállkák Jánosától pedig réztüstöt loptak el 100 koronáértécken.

Az anyai szeretet aldozafa. A most dúló rettenetes világháboru sok szomorú áldozatot követelt már. Nem elégszik meg a harcéren vértüket ontó hősfaint áldozatával, hanem nagyon sok esetben az itthonmaradottakat, főleg a fiakért aggódó, szerető-szüloket is szomoruan érinti. Közszereletben álló tisztifőorvosunk feleségének dr. Bierbauer Viktornának esete is ezek közé a meghatón szomorú esetek közé számítható. A mult héten Lévara utazott, hogy szeretet Laci fiától, ki már negyedizben indult a harctérre, elbucsuzzék. Azonban az ut fáradalmait, de főleg fia iránti aggodalma annyira megviselték, hogy alig hogy Lévara érkezett, sulyosan megbetegedett. A tiszt főorvost táviratilag értesítették a szomorú esetről, ki azonnal felesége után utazott. Léváról a sulyos beteg a katonai parancsnokság előzékeny közreműködésével nagy gondal Budapestre szállították a Pajor sanatoriumba. Itt Hülli Hümér híres sebész professzor vette kezelésbe, ki vakbélgyulladás és genyes epehólyag lebosodást konstaltál a betegben, s valószínűleg sebészeti beavatkozásra lesz szükség. A meghatón szomorú esetből kifolyólag város szerete nagy a részvét a közszeretben álló tisztifőorvosok iránt.

Takarékoskodjunk a gyufával. A közönséget mindenre külön kell figyelmeztetni, mert a napi-szükségleteket képező tárgyakkal éppen ugy bánik, mintha nem volna háboru. Legujjabban arról értesültünk, hogy a gyufából se lehet a közönség rendelkezésére annyit bocsátani, mint amennyit elgyujtogatnak. A gyufa árát is fölemelték, hogy kevesebbet pazaroljon a közönség. Most már külön kell figyelmeztetni a fogyasztókat a takarékosásra, mert majd egy szép napon nem lesz gyufa. A gyufa gyujtóanyaga hadicélokra kell s a munkaerő is elfogyott. Világos és könnyen érthető, hogy a legnagyobb takarékosággal kell a gyufával bánni.

A hadsereg magasb árakon vásárol lovakat. A honvédelmi miniszter valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságok körrendeletet intézett, melyben elrendeli, hogy február 15-iktől kezdve g mostani háboru tartalma alatt még bekövetkeztető újabb löosztályozálkalmával a lovak értékének megállapításánál a mai tényleges piaci loárak vétessenek figyelembbe. Mivel a most foganatosítandó osztályozásnál szabványosnak tekintendő árakat

nem fognak megállapítani és közzé tenni, valamennyi alkalmának osztályozott ló értékét becslés utján fogják megállapítani.

SZÍNHÁZ.

Ifjusági előadás. A színház kapui szombaton délután ismét városunk tanuló ifjusága számára nyitlak meg. Ez alkalommal Molliere "Képzelt beteg"-jét adták. A darab előtt Téri Istvan főrealiskolai tanár, az ismert-nevű filológus ismertette a vigjáték érdekes történetét, melyet az ifjuság zúgó tessal jutalmazott. Utána következett a darab, melynek felséges humora és pompás helyzetei az ifjuság tetszést váltotta ki. Az előadás? — No az előadás olyan volt, hogy a második felvonás alatt Könyvesnek, Argon kitüño ábrázolójának egy táviratot közbeszólettem, amelyben az állt:

Hát én meddig forogjak a színonban Molliere.

Szegény Molliere-nel rossz délutánja volt szombaton, de — mikor az a világ rendje, hogy délután, ifjuságnak nem jászott úgy még Roscius sem, — a hogy tudott... De azért — mindenki el volt ragadtatva, kivéve Mollieret, a játszókat és a kritikusát.

Heti műsor:

- Febr. 14. Képzelt beteg. Édes öregem.
- 15. Doktor ur.
- 16. Zsuzsi kisasszony.
- 17. Pvgmalion.
- 18. Ó vagy senki.
- 19. Píros ruhás hölgy.
- 20. D. u. Legénybúcsu.
- Este: Píros ruhás hölgy.

Közhítes és rekordiség" ellen a legjobbnak bizonyult háziaszer a dr. STÖRK-féle komprimált mellipasztila. "Egy doboz árk. 50 fillér." Kapható Székesfehérvár "Magyar Korona" gyógyszertárában, Szekesfehérvár, Városházán.

APRÓHIRDETÉSEK.

- Egy 3 éves úszó és 20 kocsira való marhatrágya eladó Selyemutca 11. sz. a.
- Kis malacok eladók Budai-ut 54.
- Köztsoban lakás kiadó Kert-utca 13. sz. alatt.
- Egy háromszobás utcai lakás, fürdőszobával és mellékhelységekkel május 1 re kiadó József-u. 6. szám alatt.

URANIA
SZÍNHÁZ
POLGÁRI-SZÉKESFEHÉRVÁR

Telefon 233. — Tefon 233.

Hétfőn és kedden:
(február 14 és 15-én)

Női sötán.
Detektivdrama 3 felvonásban.

SZEMEK VARÁZSA.
Dráma 2 felvonásban.

Nagyszabásu pótműsor.
2 előadás fél 7 és 9 órakor.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvtudomány Szekesfehérváron.